

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Doprinosu europskih ruralnih područja Godini kulturne baštine 2018. radi osiguravanja održivosti i urbane/ruralne kohezije”

(samoinicijativno mišljenje)

(2018/C 440/04)

Izvjestitelj: **Tom JONES**

Odluka Plenarne skupštine:	15.2.2018.
Pravni temelj:	pravilo 29. stavak 2. Poslovnika (samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i zaštitu okoliša
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	5.9.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	19.9.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	537
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	201/2/7

1. Zaključci i preporuke

Zaključci

1.1 EGSO u cijelosti podupire proglašenje 2018. Europskom godinom kulturne baštine te pozdravlja sve napore koje promicatelji i organizatori na svim razinama ulažu u povećanje vidljivosti i proslavu europskog raznolikog i bogatog kulturnog naslijeđa ⁽¹⁾.

1.2 EGSO potiče sve dionike i sudionike da usvoje najširu moguću definiciju kulture i budu uključivi prema svim građanima.

1.3 Ove godine ne bi trebalo slaviti samo prošlost nego bi se trebali promicati i napredni, novi i izazovni izričaji ljudskog nadahnuća i vještina koji često proizlaze iz tradicija usađenih u ruralnom kulturnom naslijeđu svake zemlje.

1.4 Dvanaest mjeseci kratko je razdoblje, no iskazana je nada da će ovi dodatni napori i ulaganja potaknuti građane da budu usmjereni na mogućnosti koje pruža kulturna baština u ruralnim područjima. Time bi im se trebalo omogućiti da stvaraju revitaliziranu, estetsku, društvenu i gospodarsku riznicu dobrobiti za današnje i buduće generacije. Na pola prijednog puta, više od 3500 projekata dobilo je oznaku Europske godine kulturne baštine, a postotak ruralnih projekata razlikuje se od regije do regije.

1.5 EGSO podržava poziv Europskog saveza za kulturu i umjetnost iz siječnja 2018. godine da europske institucije i države članice zajamče „znatnu potporu u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) nakon 2020. godine”. EGSO također pozdravlja prijedlog Europske komisije da kulturu stavi u središte svojeg nacrta proračuna iz svibnja 2018. godine te svoje obveze u okviru Nove agende za kulturu ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Mišljenje EGSO-a *Novi program za kulturu* (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/culture/news/new-european-agenda-culture_en

Preporuke

1.6 Trebalo bi formalno priznati ruralnu kulturnu baštinu, njezino bogatstvo i raznolikost, s obzirom na njezinu suštinsku umjetničku vrijednost te gospodarski i socijalni doprinos dobrobiti svih građana Europe ⁽³⁾.

1.7 Ulaganja javnih ulagača trebala bi podlijegati procjeni učinka na ruralna područja tako da se pri osmišljavanju svih novih tokova financija u njih uključi potpora obiteljima i zaposlenicima u poljoprivredi i nevladinim organizacijama koje uključuju pojedinačne stvaratelje, tradicionalne skupine, lokalne akcijske skupine i socijalna gospodarstva. Pritom bi u cijelosti trebalo voditi računa o mjerama potrebnima za poboljšanje infrastrukture ruralne baštine.

1.8 U postojećim tokovima financiranja iz fondova EU-a, uključujući Program ruralnog razvoja, kulturu bi se sve više trebalo smatrati horizontalnom vrijednošću te bi trebalo pružati potporu kulturnim projektima, uključujući one kojima se štite, promiču i unapređuju biološki raznoliki krajobrazi. Dobri su primjeri obnova uzgoja na pašnjacima i udaljenih seoskih kuća u Pirinejima, vinogradi u Santoriniju, zaštita zajedničke ispaše u mjestu Șeica Mare (Rumunjska), kao i kulturni projekt Leader na Lezbosu (Grčka) za pružanje potpore integraciji migranata. U okviru agroekoloških programa trebalo bi nastaviti s gradnjom staništa na poljoprivrednim zemljištima, a izgrađeni okoliš trebao bi dosegnuti više standarde oblikovanja tako da se poštuju tradicionalni kulturni obrasci uz istodobnu relevantnost za modernu uporabu.

1.9 Održiva šumska područja, šume i plovni putovi zaslužuju mjere potpore kako bi se izbjeglo uništavanje i onečišćenje. Potrebno je osigurati sredstva za održavanje zaštitnih pojaseva drveća i grmlja koji su u ruralnim područjima posađeni u prošlosti (primjerice u Poljskoj na temelju koncepta Dezyderya Chłapowskog) a koji smanjuju eroziju tla i emisije CO₂ te pomažu u povećanju prinosa i obogaćivanju krajolika.

1.10 Doprinos dana otvorenih vrata na poljoprivrednim dobrima, školskih posjeta ruralnim područjima, izložbi, obrtničkih i drugih sajмова te kulturnih festivala pomaže građanima iz urbanih područja da bolje razumiju i više cijene ruralna područja i zaslužuje javnu financijsku potporu kao i mjere za izgradnju poveznica između građana iz ruralnih i urbanih područja u okviru kulturnih projekata.

1.11 Trebalo bi poticati mjere upoznavanja novih generacija s ruralnom kulturom i tradicijama u okviru inovativnog modernog izričaja te mjeriti gospodarske i društvene koristi, uz razmjenu i priznavanje dobrih praksi. Trebalo bi podupirati umjetnike i druge nadahnjujuće dionike kulture, ponekad iz drugih mjesta, kako bi se zajednicama pomoglo u ostvarivanju punog potencijala lokalne kulturne imovine.

1.12 Problem ozbiljnog gubitka obrtničkih vještina trebalo bi rješavati većim ulaganjem u osposobljavanje kako bi se omogućio međugeneracijski prijenos znanja iz prošlosti te potakle inovacije. U ruralnim školama trebalo bi podučavati o potencijalu ruralne imovine za zapošljavanje te o vanjskim mogućnostima za karijeru. Svi mladi ljudi iz ruralnih područja, a ne samo mladi poljoprivrednici, nalaze se pred posebnim izazovom poduzetničkog pristupanja ulozi zaštitnika vlastite baštine.

1.13 Kulturnu baštinu ruralnih područja potrebno je promicati na održiv način, među ostalim za potrebe turizma, kako bi građani iz urbanih područja naučili cijeniti kulturne vrijednosti ruralnih područja i sve se više odlučivali za stanovanje u takvim područjima i rad u udaljenim naseljima.

1.14 Trebalo bi promicati stavljanje na tržište ruralnih kulturnih proizvoda, uključujući gastronomsku baštinu, a same te proizvode zaštititi oznakom zemljopisnog podrijetla tako da se građanima pruža jamstvo kvalitete i sljedivosti.

1.15 Trebalo bi poticati volontiranje, uključenost zajednice i socijalna poduzeća te ruralna privatna poduzeća radi razvoja i razmjene njihovih kulturnih aktivnosti, uključujući promicanje raznolikosti jezika i dijalekata, na korist svih građana. „Pametne” ruralne zajednice trebale bi prigrliti vrijednost i potencijal lokalnih kulturnih dobara i razmatrati mogućnosti za suradnju sa sličnim skupinama drugdje kako bi promicale povezanost, uključujući povećanje gospodarske koristi od većih mogućnosti koje nudi turizam.

⁽³⁾ Konferencija EGSO-a, 20. i 21. lipnja 2016.

1.16 Iako će se projekti koji će obilježiti Europsku godinu kulturne baštine 2018. vjerojatno nastaviti i u budućnosti, važno je provesti jasan pregled stanja i procjenu mjerljivih ulaganja i ishoda, uzimajući u obzir gospodarske, društvene i kulturne čimbenike. Za Europsku godinu kulturne baštine 2018. dodijeljeno je otprilike 8 milijuna EUR nakon pregovora u sklopu trijaloga između Europskog parlamenta i Vijeća 2017. godine. Bilo bi pravedno očekivati da je za ruralna područja raspoloživ mjerljiv udio te potpore.

1.17 Potrebno je više istraživanja s ciljem izračunavanja i mjerenja kvalitete koristi baštine i postojećeg djelovanja u području kulture za dobrobit građana te podupiranja rješenja za buduće djelovanje. Čvrstim braniteljima baštine potrebna je potpora pri prihvaćanju novih migranata i različitih kulturnih tradicija.

1.18 Potrebne su hitne mjere za osiguravanje povezivosti prijevozne i digitalne infrastrukture koja je ključna za naseljavanje ruralnih područja i za razvoj kulturnog turizma.

2. Uvod

2.1 Ovo je mišljenje posebno usmjereno na širok raspon imovine i talenata s kojima raspolažu ruralna područja odnosno njihovi građani i doprinijet će kulturnoj baštini Europe te načinu na koji će ova široka definicija kulture doprinijeti održivijem i prosperitetnijem ruralitetu. Podupiremo Paneuropsku povelju o ruralnoj baštini kojom se promiče održivi prostorni razvoj⁽⁴⁾ i navod u Deklaraciji iz Corca 2.0 iz 2016.: „Upravljanje zemljištem ima ključnu ulogu u odnosu između građana i okoliša. Politikama se mora poticati pružanje okolišnih javnih dobara, uključujući očuvanje europske prirodne i kulturne baštine”.

2.2 Ova se inicijativa mora podvrgnuti procjeni učinka na ruralna područja i EGSO izražava zabrinutost zbog toga što saznanja o Europskoj godini kulturne baštine 2018. neće pravodobno i u dostatnoj mjeri doprijeti do skupina malih zajednica u selima i malim gradovima kako bi se one mogle pripremiti i obilježiti mnoštvo kulturnih dobara koja ih okružuju. Ove godine ne bi trebalo slaviti samo prošlost nego bi se trebali promicati i napredni, novi i izazovni izričaji ljudskog nadahnuća i vještina koji često proizlaze iz tradicija usađenih u ruralnom kulturnom nasljeđu svake zemlje.

2.3 Uvrštavanje postojećih kulturnih aktivnosti i stjecanje znanja na osnovi uspješnih projekata imaju stvarnu vrijednost, no obilježavanja u 2018. godini trebala bi uključivati i nove, inovativne kulturne događaje koji su utemeljeni na prošlosti i kojima se kulturna baština na suvremen način prenosi na nove generacije pružajući nove mogućnosti ruralnim područjima. U okviru programa Kreativna Europa postoje dva ruralna projekta, „Roots and Roads” (Korijeni i putovi) i „Food is Culture” (Hrana je kultura), koji bi, ako se pokažu uspješnima, mogli doprinijeti učenju i razvoju.

2.4 Iako je teško izračunati gospodarske i društvene koristi djelovanja u području kulture (više od 300 000 radnih mjesta izravno je povezano s europskom kulturom), OECD smatra da bi se kulturom trebalo koristiti kao pokazateljem dobrobiti te je važno da organizatori Europske godine kulturne baštine 2018. provedu neke analize kojima bi se mogla opravdati buduća javna ulaganja. Trebalo bi jasno pokazati u kojoj je mjeri Godina uspjela doprijeti do ruralnih i udaljenih područja i kako bilo kakvo naslijeđe dobre prakse, kao što su projekti AlpFootway⁽⁵⁾ i Terract⁽⁶⁾, može poslužiti kao temelj za buduće određivanje prioriteta na europskoj i regionalnoj razini.

3. Opće i posebne napomene

3.1 Ruralni krajobrazi, mozaik prirodnih geoloških struktura i ljudski tragovi poljoprivrede, šumarstva, jezera, rijeka i izgrađenih naselja pružaju možda najveću kulturnu baštinu. Od nacionalnih parkova i lokacija u okviru mreže Natura 2000 do zelenih površina na rubnim područjima gradova proteže se raznolika ljepota za divljenje, izvor nadahnuća generacijama umjetnika, glazbenika, književnika, plesača i svima nama koji ne pripadamo nijednoj od tih kategorija. U Komisijinoj Novoj agendi za kulturu ruralne perspektive nisu opširno obrađene. Međutim, u njoj se navodi da „obnova i unapređenje kulturne

⁽⁴⁾ Rezolucija br. 2 Europske konferencije ministara nadležnih za prostorno/regionalno planiranje (CEMAT) o Paneuropskoj povelji o ruralnoj baštini: Promicanje održivog prostornog planiranja – „Ruralna baština kao čimbenik teritorijalne kohezije”, donesena na 15. zasjedanju CEMAT-a u Moskvi (Ruska Federacija) 9. srpnja 2010. godine.

⁽⁵⁾ <http://www.alpine-space.eu/projects/alpfoodway/en/home>

⁽⁶⁾ <http://www.terract.eu/fr/>

i prirodne baštine doprinose potencijalu rasta i održivosti. Integrirano upravljanje kulturnom i prirodnom imovinom potiče ljude da ih otkriju i njima se bave.”. Pleme Mayangna (Sumo) u Nikaragvi upotrebljava istu riječ za prirodu i kulturu. To je ekološko građanstvo.

3.2 Ruralne zajednice čak dodaju vrijednost krajobrazima. Upravitelji poljoprivrednih gospodarstva i šumskih područja te zaposlenici i obrtnici, kako muškarci tako i žene, su ti koji su oblikovali te krajobrazne. Radi se o generacijama stručnjaka koje su se koristile zemljom i vodom radi hrane, zaklona i stvaranja prihoda. Primjerice, ideja pojaseva sačinjenih od zelenja i grmlja u cilju očuvanja tla razvijena je u 19. stoljeću u Poljskoj te zahvaljujući njoj sadašnji krajolik ima specifične karakteristike. Oblikovali su granice polja kamenjem i granjem te izgradili staje i radionice. Čuvali su, kroz uzastopne generacije, domaće pasmine stoke pogodne za teren i klimu i vodili brigu o vegetaciji. Razvili su lokalno specifičnu gastronomsku i folklornu tradiciju. Također smo naslijedili bogatu baštinu lijepih građevina: palača, dvoraca i crkava, ali i seoskih kućica, malih seoskih mlinova i trgovina, kao što su one koje su pažljivo obnovljene u narodnom muzeju St Fagan u Walesu. Slična povijesna arhitektura često se održava zahvaljujući privatnim ulaganjima, uz određenu presudnu javnu i dobrotvornu potporu. U okviru inovativnog projekta u sjevernom Walesu obnovljiva energija s morskog dna upotrebljava se za grijanje, čime se smanjuju troškovi u kući Plas Newydd u vlasništvu Nacionalne zaklade ⁽⁷⁾. Slavljenjem prošlosti i sadašnjosti nastoji se postići ravnoteža između idealizma i stvarnosti ljudske borbe i napora.

3.3 Cijenimo sve napore koji se ulažu u pažljivo održavanje ove baštine, uključujući one Europskog saveza za kulturnu baštinu. Obnova uključuje potrebu da tijela nadležna za planiranje svojom podrškom osiguraju dobronamjerne građevinske izmjene. U okviru projekta REVAB koji se sufinancira u sklopu programa Erasmus pruža se osposobljavanje za povećavanje potencijala za ponovnu uporabu suvišnih poljoprivrednih zgrada, čime se sprečava njihovo uništenje.

3.4 Stanovnici ruralnih područja izgradili su vlastitu kulturu u kojoj se odražavaju njihov rad, aktivnosti u slobodno vrijeme i društveni izazovi, i to u svim oblicima umjetnosti, sporta i općeg djelovanja zajednice. Ruralna područja često su važni rezervoari raznolikosti manjinskih jezika i dijalekata. Nazivi sela, poljoprivrednih gospodarstava i polja imaju određeno posebno značenje i zaslužuju da se to značenje razumije i da ih se poštuje. Ti su nazivi stvarali te i dalje stvaraju naslijeđe od vrijednosti za društvo u cjelini.

3.5 Međutim, gospodarske aktivnosti u takvim ruralnim područjima također se mijenjaju i ponekad nestaju. Nisu svi krajobrazi netaknuti. Neki su bili izloženi industrijskom iskorištavanju, ratovima i pljački te uništenju zbog suše, poplava ili požara, ili čak prekomjernom iskorištavanju uslijed pretjeranih i koncentriranih turističkih aktivnosti. Svi donose neku svoju priču i pouke. Ublažavanje utjecaja klimatskih promjena zahtijevat će pozitivnu intervenciju radi održavanja raznolikosti i izbora u pogledu iskustava. Održavanje spona s prošlošću podrazumijeva „osiguravanje javnih dobara”, a krajobrazi se uništavaju ako nema održive biološke raznolikosti, pažljivog planiranja i pristupa kojim se upravlja. Čak se i umjetnički kulturni izričaj razblažuje kako ruralno stanovništvo opada ispod održivih razina.

3.6 Eurostat je 2017. godine napomenuo da više od trećine Europljana ne sudjeluje u kulturnim aktivnostima, zbog čega je razvoj seoskog kulturnog turizma, povezanog sa zdravstvenim i rekreacijskim aktivnostima, bio i ostat će velika spona između stanovnika urbanih i ruralnih područja. Grad Galway dobar je primjer ruralno-urbanih kulturnih partnerstava te bi inicijativa Europske prijestolnice kulture (npr. Plovdiv u Bugarskoj i Matera u Italiji 2019. godine) uvijek trebala obuhvaćati i ruralna, a ne samo gradska kulturna obilježja. Državno tijelo za baštinu CADW u Walesu provodi inicijativu otvorenih vrata kao dio projekta koji uključuje 50 zemalja, a u okviru kojega se građanima pomaže slijediti trag promjena kako bi bolje razumjeli sami sebe – „kako bi mogao planirati budućnost, moraš razumjeti svoju prošlost”.

3.7 Još jedan primjer razmjene znanja nalazimo u Grčkoj, u centru Art Farm ⁽⁸⁾ koji je osnovao Sotiris Marinis. On je u selu Megali Mantinea u zapadnom dijelu poluotoka Mani izgradio tri kuće i centar za osposobljavanje koji djeluje na osnovi načela „ovdje nas iskustvo obrazuje o našoj ruralnoj i kulturnoj baštini”.

⁽⁷⁾ <https://www.bangor.ac.uk/studentlife/studentnews/gift-s-marine-renewable-visit-to-plas-newydd-18421>

⁽⁸⁾ <https://www.facebook.com/agroktima.artfarm/>

3.8 Ruralni kulturni turizam postojeći je i rastući pružatelj gospodarskih i socijalnih resursa i osnova za zajednička ulaganja. Nacionalne, regionalne i lokalne vlasti odgovorne su za zaštitu i podupiranje kulturne baštine Europe, a osjećaj ponosa među stanovnicima od ključne je važnosti. Europske institucije mogu promicati osjećaj zajedničkih europskih vrijednosti te poticati i promicati dobre prakse i zajednička iskustva⁽⁹⁾. Kao što se moglo vidjeti na Zelenom tjednu u Berlinu⁽¹⁰⁾, tradicionalni, regionalni kulinarski recepti, pivo i vina, nošnje i glazba privlače tisuće međunarodnih posjetitelja godišnje i pomažu u povezivanju sadašnjosti i prošlosti. Izravno povezivanje prehrambenih i obrtničkih poljoprivrednih proizvoda ruralnih proizvođača s potrošačima putem poljoprivrednih tržišta i internetske prodaje sve je popularnije. Jedan su od primjera skupine REKO koje se bave nabavom lokalno proizvedene hrane.

3.9 Mjesta za boravak na osami, slušanje i promatranje ptica te doživljaj šumskih područja, odnosno raznolikosti šuma te vrsta bilja za medicinsku primjenu – sve to doprinosi većoj znatizelji građana, istraživanju i dobrobiti. Proširivanje raspona mogućnosti i otkrića trebalo bi pomoći da se izbjegne prekomjerna koncentracija posjeta osjetljivim lokacijama. To stvara dodanu vrijednost u pogledu gospodarstva i zapošljavanja u udaljenijim područjima na osnovi temeljnih ruralnih resursa koju pametna sela i zajednice već prepoznaju kao značajnu. Projekt *AttivAree* u planinskim područjima Lombardije jača osjećaj pripadnosti ljudi osnaživanjem prirodne baštine putem umjetnosti. Također sudjeluje i u obnovi hostela i promicanju dostupnosti u udaljenim selima kao što je Lavenone⁽¹¹⁾. Putničke agencije trebalo bi poticati da surađuju s geografski udaljenim poduzetnicima i socijalnim poduzećima koji promiču održivi kulturni turizam.

3.10 Širenjem i prikazom informacija iz područja kulture s pomoću digitalne tehnologije na kreativan će se način smanjiti rastuća podjela između gradova i sela te između mladih i starijih generacija. Dobrodošli su projekti kao što je projekt *YourAlps*⁽¹²⁾ kojim se mladi ponovno povezuju s planinskom baštinom. Javljuju se mnogi primjeri inovativnih načina prikazivanja kulturnih tradicija, kao što su umjetnički projekt kojim se koristilo u tvrtki Aasted u Danskoj i selo Pfyun u Švicarskoj. Takvi su projekti rezultat lokalnih inicijativa i prepoznatih lokalnih potreba u kojima se primjenjuju participativni postupci koji su sami po sebi dio kulturne tradicije Europe. Javna i privatna sredstva trebala bi biti dostupna na europskoj, državnoj i regionalnoj razini kako bi se ubrzala ulaganja u slične inicijative.

3.11 Sve se više upotrebljavaju i novi digitalni alati također, na primjer na mjestima sadašnjih ili prošlih sukoba, kako bi se obnovile važne povijesne lokacije uništene zbog napuštanja ili rata. Tehnologija se upotrebljava za preciznije čitanje nadgrobničkih spomenika i izbljedjelih rukopisa⁽¹³⁾. Pozdravljamo planove Komisije za strategiju „Digital4Culture” i očekujemo da će se u okviru njih razmotriti svi bitni ruralni aspekti. U okviru projekta MEMOLA, na primjer, upotrebljavaju se 3D skenovi starih područja navodnjavanja radi stjecanja znanja za potrebe novih postupaka navodnjavanja.

3.12 Potrebno je intenzivirati istraživački rad kako bi se razumjelo na koji je način djelovanje u području kulture važno ljudima i koje zdravstvene pogodnosti ono uključuje za sve dobne skupine, a osobito za osobe s fizičkim ili psihičkim oboljenjima⁽¹⁴⁾, dok se u okviru postojećih programa Erasmus Plus, kao što je TEMA Masters, trenutačno financiraju dobre prilike za istraživanje. Na konferenciji na visokoj razini o Europskoj godini kulturne baštine *Innovation and Cultural Heritage* („Inovacije i kulturna baština”)⁽¹⁵⁾ održanoj u okviru programa Obzor 2020. upućen je poziv na ulaganje daljnjih napora u razvoj istraživačkog rada s ciljem utvrđivanja prioriteta i najboljih praksi u promicanju kulturnih aktivnosti.

3.13 Inicijative koje podupiru dobrotvorne i filantropske zaklade znatno su doprinijele očuvanju prirodnih lokacija i popratnih aktivnosti, često s pomoću socijalnih poduzeća koja potiču održiv razvoj ruralnih područja. Finska kulturna zaklada podupire istraživanje mjera kojima bi se spriječio utjecaj poljoprivrednih ostataka na kvalitetu vode u Baltičkom moru. To funkcionira u slučaju poljoprivrednika koji smatraju da veća biološka raznolikost znači bogatiji krajobraz. Dobrodošli su i druge dobrotvorne inicijative, kao što je zaklada velških škola za očuvanje kulturne baštine (*Wales Schools'*

⁽⁹⁾ Mišljenje EGSO-a *Novi program za kulturu* (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽¹⁰⁾ <https://www.gruenewoche.de/>

⁽¹¹⁾ *AttivAree* u regiji Lombardiji

⁽¹²⁾ <http://www.alpine-space.eu/projects/youralps/en/home>

⁽¹³⁾ Projekt Andrewa Skerretta predstavljen na savjetovanju Studijske skupine 24. srpnja 2018. u Cardiffu.

⁽¹⁴⁾ Organizacija *Innovate Trust* – pozitivni rezultati terenskog hortikulturnog projekta.

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/events/innovation-and-cultural-heritage-2018-mar-20_en

Cultural Heritage Trust) koja promiče međuškolska natjecanja u području kulture u okviru kojih se mlade uključuje u definiranje i provedbu vlastitog izbora kulturne aktivnosti⁽¹⁶⁾. Jedan od primjera koji mladima omogućuje da istražuju vlastitu kulturnu baštinu jest škola u naselju Piscu⁽¹⁷⁾ u Rumunjskoj koja je istodobno specijalizirana škola za područje baštine i organizator radionica i konferencija. Sam je EGSO u ožujku 2018. godine bio domaćin učenika iz škola diljem Europe koji su raspravljali o svojim prioritetima u području kulture pod sloganom „Your Europe, Your Say!” (Tvoja Europa, tvoje mišljenje!)⁽¹⁸⁾. Zaključili su sljedeće: „Želim živjeti u Europi koja vrednuje i štiti sve oblike kulture... želim izbjeći elitizam i popularizirati kulturu... ali i imati mogućnost da stvorimo svoju vlastitu...”. Oko 300 studenata u selu Giffoni u južnoj Italiji izradilo je filmove i videomaterijale za promicanje svoje regije.

3.14 Ulaganja javnih ulagača trebala bi podlijegati procjeni učinka na ruralna područja tako da se pri osmišljavanju svih novih tokova financiranja u njih uključi potpora obiteljima i zaposlenicima u poljoprivredi i nevladinim organizacijama koje uključuju pojedinačne stvaratelje, tradicionalne skupine, lokalne akcijske skupine i socijalna gospodarstva. Pritom bi u cijelosti trebalo voditi računa o mjerama potrebnima za poboljšanje infrastrukture ruralne baštine.

3.15 Turisti u okviru kulturnog turizma u velikom opsegu zahtijevaju veću tematsku i zemljopisnu povezanost. Dobrodošli su projekti za zajedničko brendiranje i zajednički pristup. Poljoprivredne izložbe u selima i malim gradovima i nacionalni događaji kao što je Royal Welsh u mjestu Builth Wells⁽¹⁹⁾ koji privuče otprilike 240 000 posjetitelja te književni festival Hay on Wye koji prema procjenama malom ruralnom području donosi 21 milijun funti pružaju znatan gospodarski i društveni doprinos. Dani otvorenih vrata na poljoprivrednim dobrima, sajmovi, kulturni festivali kao što je Llangollen International Eisteddfod, koncerti, procesije kao što je ona u Veurneu u Belgiji, uske kolosiječne željezničke pruge, nordijsko hodanje i tradicionalne plesne skupine – sve to znatno doprinosi održavanju i promicanju ruralne kulturne baštine. Doprinosi dobrovoljaca na takvim događajima kroz mnoge generacije sam je po sebi značajan dio našeg kulturnog naslijeđa. Rad Europskog volonterskog centra te nacionalnih i regionalnih volonterskih organizacija u promicanju kvalitetnog volontiranja u području kulture nailazi na pohvale te se oni potiču da nastave s vrijednim naporima, uključujući pružanje osposobljavanja u području zdravlja i sigurnosti radi jamčenja sigurnog i ugodnog iskustva za volontere i turiste.

3.16 Međutim, sve više nedostaje obučениh obrtnika koji prenose znanje i osposobljavaju novu generaciju kako bi se zaštitila i razvijala ta raznolika baština. U okviru inicijative JEMA⁽²⁰⁾ koja je prvotno pokrenuta u Francuskoj redovito se promiču rad obrtnika i potreba za osposobljavanjem novih generacija. Odgovor na tu potrebu dobra je prilika za međugeneracijsko povezivanje u kulturne svrhe i u okviru njih. U okviru postojećih programa na razini EU-a te na nacionalnoj/regionalnoj razini ključno je osigurati više praktičnog osposobljavanja i prepoznavanja stečenih vještina tako da naglasak nije samo na postojećim obrtničkim i ekološkim vještinama nego i na mentorstvu i razvoju novih tehnika i poslovnog poduzetništva u području kulture. Umjetnicima i ostalima potrebna je potpora za suradnju s lokalnim školama u ruralnim i gradskim područjima koja bi uključivala razvoj kulturnih ideja među generacijama i etničkim skupinama.

3.17 Ruralna kulturna baština tiče se i participativne demokracije. Postoji snažna europska tradicija solidarnosti na razini zajednice i rješavanja pitanja izolacije i nepovoljnih okolnosti u okviru aktivnosti zajednice, od kojih se mnoge temelje na kulturi. Stvaranje lokalnog održivog vodstva i donošenje lokalnih prioriteta u okviru lokalnog razvoja koji vodi zajednica (CLLD) te metoda LEADER dodaju vrijednost naslijeđu organiziranih građanskih skupina i pokreta. Društvene i kulturne aktivnosti pomažu u međusobnom povezivanju ljudi u zemljopisnim područjima sa slaborazvijenim javnim i privatnim uslugama. Tradicija volonterskih intervencija, koje ponekad pružaju krajnje rješenje, održava na životu osjetljive i ranjive predjele. Javna potpora takvim aktivnostima od presudne je važnosti.

Bruxelles, 19. rujna 2018.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽¹⁶⁾ https://jamesprotheroe.wordpress.com/Darren_Park_Primary_School_Ferndale

⁽¹⁷⁾ <http://piscu.ro/piscu-school/#>

⁽¹⁸⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/civil-society-citizens-participation/your-europe-your-say>

⁽¹⁹⁾ <http://www.rwas.wales/royal-welsh-show/>

⁽²⁰⁾ Journées Européennes des Métiers d'Art (Europski dani umjetnosti i obrtništva) <https://www.journeesdesmetiersdart.fr/>